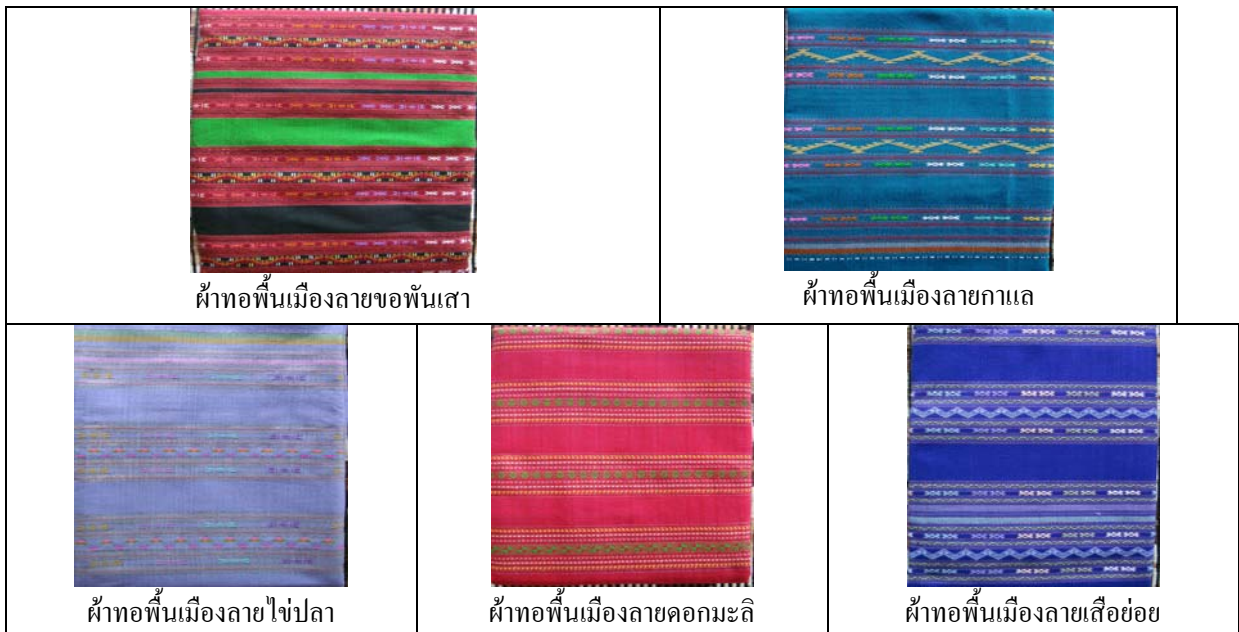

การทอผ้าพื้นเมืองลายเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

กลุ่มแม่บ้านสบคำ ได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มทอผ้าลายกักระตุก ลวดลายที่ทอในอดีตได้แก่ลายน้ำไหล ลานกัตะกอ ลายตาราง และปัจจุบันพัฒนามาเป็นการทอผ้าลายเชียงแสน โดยมีวิวัฒนาการทอผ้า เริ่มจากที่ทอพื้นเมือง และในปัจจุบันใช้กักระตุกรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ที่เป็นผ้าทอลายเชียงแสน คือ 1. ผ้าทอพื้นเมืองลายขอพันเส้า 2. ผ้าทอพื้นเมืองลายกาแล 3. ผ้าทอพื้นเมืองลายไข่ปลา 4. ผ้าทอพื้นเมืองลายดอกมะลิ 5. ผ้าทอพื้นเมืองลายเสือข่อย

เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ (Product Story)

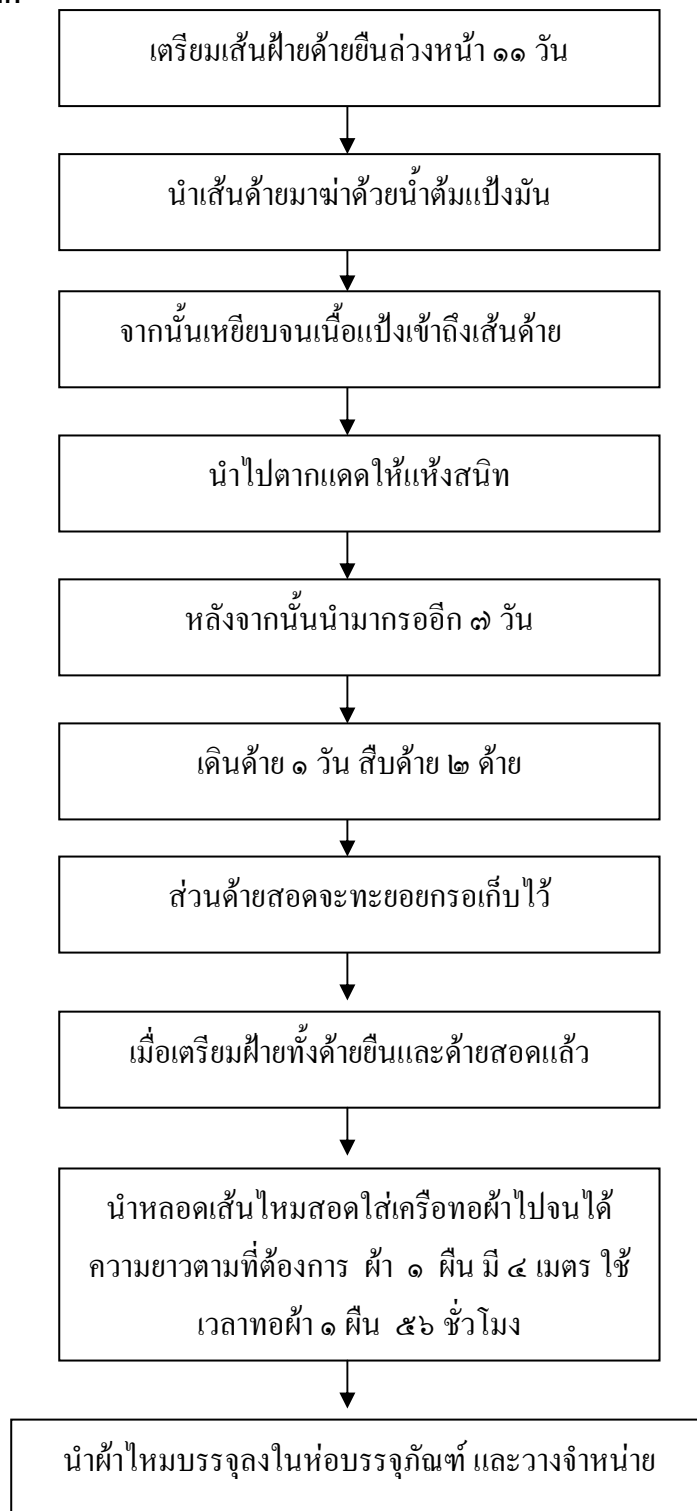
จากคำบอกเล่าผู้สูงอายุในหมู่บ้าน การทอผ้าได้สืบทอดมาจากพ่อแม่ ลายทอของผ้า คูมาจากของดั้งเดิมการย้อมสี ใช้เส้น ด้าย หัก ใน โคลน ดิน คำที่มีความละเอียด และ ตกตะกอน แช่วเส้น ด้าย ไว้ ๓ วัน ๓ คืน ต่อจากนั้นนำเส้นด้ายมาแชใน โองน้ำที่มีดินฮ่อมแชอยู่ แช่วเส้นด้ายไว้ ๓-๖ วัน แล้วบีบน้ำออกค่อนจากนั้นเอาน้ำปูนใส กลัวยน้ำหว่าสุก ใส่ลงในภาชนะแล้วนำเส้นด้ายลงไปคั้น เสร็จแล้วนำไปตากแดด และนำกลับมาแชใหม่ จนได้สีที่น่าพอใจ ถ้าอยากได้สีดำนากๆให้นำเส้นด้ายไปแช่ต้มที่ควายนอนจะได้สีดำที่เข้มมาก ๆ จากนั้นจึงนำเส้นด้ายมาทอเป็นผืนตามต้องการ ผ้าทอส่วนใหญ่เป็นที่นิยมใช้ทั่วไป หนึ่ง จังหวัดเชียงรายได้รณรงค์ให้ประชาชนและข้าราชการสวมใส่ผ้าทอสีม่วง ทำให้กลุ่มผ้าทอมีรายได้เพิ่มขึ้น ประกอบกับ วัดพระธาตุผาเงาได้จัดให้มีการจัดงานจุลกฐินขึ้นทุกปี ในคืนสมโภชจุลกฐิน จะมีการปั่นฝ้าย การย้อมเส้นด้าย และการทอผ้า ให้เสร็จภายในภายใน ๑ คืน จากนั้นนำผ้าทอที่ได้มาเย็บเป็นสบง ผ้าจีวร ไปถวายพระ เรียกผ้าทอแบบนี้ว่า ผ้าทันใจ ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ผ้าทอลายเชียงแสน เป็นการสาธิตให้รู้ว่าการทอผ้าแต่ละผืนมีขั้นตอนในการทำอย่างไรและลำบากแค่ไหน กว่าจะเป็นผ้าทอได้แต่ละชิ้นซึ่งในช่วงที่มีเทศกาลจุลกฐินดังกล่าว ผ้าทอลายเชียงแสนจะจำหน่ายได้มากที่สุดในรอบปี

อุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิต

๑. กี่ทอผ้า
๒. ฟันหวี
๓. กระสวย
๔. เต้าไฟขนาดใหญ่
๕. หม้อต้มย้อมสี
๖. กะละมังสังกะสีขนาดใหญ่
๗. ม้าเดินด้าย
๘. กางปั่นด้าย
๙. อีฐฝ้าย

แผนผังกระบวนการผลิต

ผู้จัดทำองค์ความรู้ นางสาวทัศนีย์ คอนเนตร์ นักวิชาการวัฒนธรรมประจำอำเภอเชียงแสน
ที่มา...องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นางสุนีย์ พลสวัสดิ์ เลขานุการกลุ่มทอผ้าบ้านสบคำ